

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.:
201003921-2/PSN

Vår ref.:
FS

Dato:
17. januar 2011

Europakommisjonens melding om det indre marked – Kommentarer fra YS

YS – Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – viser til departementets utsendte høring av 10. november 2010: *Europakommisjonens melding om det indre marked – anmodning om kommentarer.*

Kommisjonens melding «*Towards a Single Market Act – For a highly competitive social market economy*» av 27. oktober 2010 har blant annet som formål å relansere og styrke det indre marked ved å åpne for nye muligheter og ved å promotere en konkurransedyktig og sosial markedspolicy og gjenvinne tillitt.

Meldingen følger Barrosos retningslinjer fra september 2009 for den påtroppende Kommisjonen, som identifiserte det indre marked som et sentralt element i å oppnå vekst- og konkurransemålene i EU 2020-strategien. Meldingen, som presenterer i alt 50 tiltaksområder, må også ses i sammenheng med tidligere kommissær Montis rapport fra mai 2010. Monti-rapporten skisserer en del sentrale policyanbefalinger for relanseringen av det indre marked.

Det indre marked har mye fokus på den økonomiske utviklingen i EU generelt og arbeidsmarkedet spesielt. Den sosiale dimensjonen blir beklageligvis kun en konsekvens av den økonomiske politikken. For YS er det derfor viktig at man benytter relanseringen av det indre marked til å realisere de muligheter for sosial fremgang og utvikling som ligger i det indre marked, samt at man sørger for å hindre uheldige konsekvenser som for eksempel sosial dumping.

Videre er det etter YS' mening en forutsetning for et velfungerende indre marked at det etableres en balanse mellom gunstige ramme- og konkurransevilkår for næringslivet på den ene siden og den sosiale dimensjon, som sikrer ivaretagelse av arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår, på den andre. Til dette vil en revidering av utstasjoneringdirektivet være et nyttig virkemiddel.

Kontinuerlig forbedring av konkurranseevnen og positiv vekst er selvfølgelig avgjørende for flere arbeidsplasser, men arbeidstakere opplever også at konkurranseevnen forbedres på bekostning av arbeidsplasser. Dette, sammen med offentlige budsjettkutt, fører til et gap mellom den økonomiske og den sosiale utviklingen i EU og dermed en misnøye blant arbeidstakere og befolkningen. Gapet er altså et mulig hinder for videre integrering av det indre marked. De arbeidsmarkedsrelaterte og sosiale målene må være en del av Kommisjonens økonomiske politikk for det indre markedet, ikke bare en funksjon av den.

Vedrørende offentlige budsjettkutt, som pågår i stort omfang i mange europeiske land, vil vi peke på problemer med svart økonomi og korrupsjon. Hvor mange milliarder som forsvinner ut av samfunnsøkonomien som en direkte følge av svart arbeid er det vanskelig å anslå, men vi vet nok til å fastslå at det dreier seg om meget, meget store beløp. Disse midlene kunne ha rettet opp en stor del av de skjevhetene folk flest, og vi i fagbevegelsen, er opptatt av å rette opp, samt forhindre de store kutt i offentlige budsjetter.

En sunn økonomi, både i offentlig og privat sektor, er kort og godt avhengig av fravær av svart økonomi, svart arbeid og korrupsjon. Det bør derfor være en prioritert oppgave å bekjempe svart arbeid og korrupsjon.

Videre vil et velfungerende og åpent indre marked medføre et økt behov for grenseoverskridende avtaler og dertil hørende virkemidler for arbeidstakerorganisasjoner, herunder sympatiaksjoner og tvisteløsningsordninger, enn tilfellet er i dag.

Det indre marked er et delt ansvar, og medlemsstatene må jobbe sammen med EU, andre medlemsland og de sosiale parter for å oppnå dette. De sosiale parter representerer økonomiske og sosiale inntresser i samfunnet og er i en utmerket posisjon til å vurdere hva som skal til for å bringe det indre marked nærmere borgere og næringsliv. Dessuten er partene i arbeidslivet en naturlig part i den økonomiske utviklingen og må derfor inviteres i de formelle fora i det indre markeds videre arbeid.

For YS som hovedorganisasjon for arbeidstakere, er vårt primære anliggende å ivareta faglige rettigheter for våre medlemmer. Samtidig er en viktig grunnpilar for fagbevegelsen internasjonal solidaritet, herunder å bidra til utvikling av faglige rettigheter i andre land. Dette bør etter YS' syn også være førende for det indre marked, hvor blant annet gjensidig godkjenning av tjenesteytelser må skje med hensyn til faglige rettigheter.

En bærekraftig utviklingsstrategi må ta både sosiale, økonomiske og miljømessige hensyn. En ny strategi for det indre marked må derfor bidra til en balanse mellom behovet for arbeidsmigrasjon og et velfungerende europeisk tjenestemarked, samtidig som man sikrer gode arbeidsforhold og trygghet for forbrukere.

I tillegg til ovenstående kommentarer ønsker YS å viderebringe hovedtrekkene i en resolusjon om europakommisjonens melding om det indre marked som ble vedtatt på styremøtet i EFS – Europeiske Faglige Samorganisasjon / ETUC – European Trade Union Confederation i desember 2010. YS, LO og Unio er de norske medlemmene i EFS. I EFS' resolusjon fokuseres det særlig på seks krav til Kommisjonen (resolusjonen i sin helhet følger vedlagt til orientering):

- EFS krever en protokoll om grunnleggende rettigheter og sosial framgang, opprettelse av en særskilt arbeidsrettsdomstol ved EU-domstolen og en revisjon av utstasjoneringsdirektivet. Videre krever EFS at økonomiske friheter og konkurranseregler ikke skal ha forrang i forhold til grunnleggende sosiale rettigheter, samt at økonomiske friheter ikke kan tolkes som at virksomheter har rett til å unngå eller omgå nasjonale sosial- og sysselsettingslover og -praksis, ei heller bedrive urettferdig konkurranse på lønninger og arbeidsvilkår.

- EFS krever en samordning av skattepolitikken i Europa, og viser i den forbindelse til forslag nr. 19 om forbedring av den skattemessige koordineringen. EFS understreker at prinsippet om at "forurenseren betaler" må gjøres gjeldende for finansmarkedene, og ber EU-institusjonene om å arbeide videre med en modell for innføring av en skatt på finansielle transaksjoner (FTT – Financial Transactions Tax) både i og utenfor den europeiske union.
- Under kravet om en styrket sosial dialog pekes det på den spesielle rollen som arbeidslivets parter har, og at de følgelig bør konsulteres tidligere og med større tyngde i prosessen slik at de kan øve innflytelse på utviklingen av fremlagte forslag.
- Forbedret rammeverkt for offentlige tjenester.
- Kommisjonens engasjement for korporativ ledelse mottas positivt, og det samme gjelder målsettingen om økt arbeidstakermedvirkning og større åpenhet om informasjon.
- Til Kommisjonens forslag om lovforslag knyttet til offentlige anskaffelser (forslag nummer 17), samt forslag om et instrument for eksterne offentlig innkjøp (forslag nummer 24), vises det blant annet til EU-domstolens avgjørelser i Ruffert- og Luxemburgsakene. Disse sakene har uthullet gjeldende arbeidslivslovgivning og mulighetene for å kontrollere at kontrakter er i tråd med medlemslandenes arbeidsstandarder og forskrifter som skal respekteres av alle foretak som utfører betalt arbeid i landet.

For YS er det helt avgjørende at endringene i det indre marked også sikrer den sosiale dimensjon. Dette var også utgangspunktet for at europeisk fagbevegelse i 1985 ga sin tilslutning til etableringen av det indre marked. Siden 1985 har det skjedd mye, særlig hva gjelder fri flyt av arbeidskraft, slik at det er viktigere enn noensinne at kollektive avtaler likestilles med denne friheten. Videre må revisjonen respektere at det sosiale charter nå er en del av Lisboa-traktaten.

Som nevnt over må de europeiske institusjoner jobbe videre med en skatt på finansielle transaksjoner på EU-nivå og videre. En skatt på finansielle transaksjoner, som hindrer kortsiktig og negativt spekulerende transaksjoner, er alene og i seg selv positivt. Men en slik skatt har også tilleggsfordeler og vil kunne bidra på andre områder. Erfaringer fra land som allerede har innført en slik skatt, viser at det samtidig skaper mer åpenhet og gjennomsiktighet. Slik kan skatteunndragelser og annen økonomisk kriminalitet avsløres.

Dessuten må mer gjøres på europeisk nivå for å stenge skatteparadiser, hindre skatteflukt og gjenopprette rettferdig skattelegging mellom kapital og arbeid og mellom rik og fattig.

Tiltak må settes inn for å fremme Europas sosiale mål, særlig gjennom en ambisiøs sosial policyagenda som blant annet legger til rette for likebehandling hva gjelder lønninger og arbeidsforhold, som skal gjøres gjeldende med utgangspunkt i hvor arbeidet utføres. Hvis Europa mislykkes i å skape et indre marked som respekterer arbeidstakeres og borgeres rettigheter, og hvis det indre marked oppfattes som et redskap for sosial dumping og urettferdig konkurranse, vil konsensusen rundt europeisk integrasjon raske forvitte og integrasjonsprosessen vil bli mye vanskeligere.

YS og europeisk fagbevegelse finner det beklagelig at Kommisjonens melding ikke godt nok følger opp hva tidligere Kommisær Monti foreslo i mai 2010. Vi støtter Montis anbefalinger om å adressere bekymringer med det indre marked proaktivt og å justere reglene for det indre marked for å gjøre dem bærekraftige og i samsvar med grunnleggende rettigheter.

Europeisk fagbevegelse har i mange år oppfordret til en sterkere sosial dimensjon for det indre markedet, men responsen har vært mangelfull. En visjonær og mindre markedsorientert tilnærming er nødvendig for å overvinne den rådende bekymring for konsekvensene det indre marked har på Europas sosiale modell. Kommisjonens forslag som

de nå foreligger er utilstrekkelige, og gir, sammen med en lite ambisiøs EU 2020-strategi og fravær av en ny sosialpolitisk agenda for de neste fem årene, dessverre et urovekkende bilde av den lave prioriteringen av sosialt Europa.

Vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS

Tore Eugen Kvalheim
YS-leder
(Sign.)

Vedlegg: Towards a Single market Act – ETUC proposals